

Проект: «Моніторинг популяції білого лелеки»

Виконавці проекту: клуб «Юні друзі лелек» на базі Пушкарівської загальноосвітньої школи I-II ступенів:

Доля Світлана Дмитрівна – <i>координатор проекту</i>	Шуляк Михайло
Потомаха Андрій Олександрович – <i>вчитель географії</i>	Пархоменко Юрій
Бондаренко Крістіна	Ткаченко Анна
Гевліч Віталіна	Чуяшенко Микола
Лебідь Єлізовета	Калина Олександр
Лазаренко Роман	Кудрицький Олег
Попела Олександр	Покотілова Юлія
Рожченко Олег	Снагощенко Наталія
Ткаченко Руслан	Турченко Олександр
Яруніна Анна	Цуненко Світлана
	Чепіков Володимир
	Ібрагімова Марія

Тривалість проекту: 2009-2014 рр. (березень-серпень)

Мета: прослідкувати зміну чисельності лелек на території Битицької сільської ради.

Завдання: зберегти у лелек, що прилітають з далекого півдня інстинкти оселитися саме на землі Битицької сільської ради.

Цільова аудиторія: учні Пушкарівськ ЗОШ I-II ступенів Сумського району

Короткий опис:

Лелека білий – живий символ України

З особливою симпатією ставляться в народі до лелеки, який є своєрідним оберегом України. По різному називають цього птаха у різних регіонах України: лелека, бузьок, чорногуз, бусол, веселик, боцян, гайстер.

Це великий птах з довгими ногами, шиєю і дзьобом. Оперення біле, чорні лише махові пера і частина покривних на крилах. Коли лелека стоїть, склавши крила, здається, що чорна вся задня частина тіла. Самка і самець забарвлені однаково, але самець дещо більший за розміром, має трохи довший і масивніший дзьоб.

На шиї та грудях пера видовжені. Гнізда лелеки будують з гілок, які збирають навкруги. З роками гніздо надбудовується і збільшується в розмірах.

На території Битицької сільської ради дев'ять гнізд. У цьому році шість гнізд є заселеними, три гнізда залишилися пустувати. Поверталися додому лелеки у другій половині березня (19.03.09; 20.03.09; 24.03.09.). Першими

з'явилися самці. Зайнявши гніздо, лелека чекає на ньому потенційного партнера, відганяючи суперників. Залишає його лише для пошуків їжі. Діти спостерігали і розповідали про жорстокі бійки лелек на гніздах. Від суперників лелека захищає не тільки саме гніздо, а й певну територію навколо нього – гніздову ділянку. Зайнявши гніздо, білий лелека сповіщає суперників, що територія зайнята, і привертає увагу самок. Пернаті роблять це за допомогою звукових сигналів (гучне тріщання за допомогою половинок дзьоба). Пози птаха під час інтенсивного токування дуже характерні: він закидає голову за спину, хвіст піднімається вгору, крила трохи розкриваються і опускаються, пера на грудях і шиї настовбурчуються. Надалі протягом гніздового сезону лелеки зустрічають клекотом підлітаючого до гнізда партнера. Часто птахи влаштовують справжні «дуети». Але тріщання дзьобом має не тільки дружнє значення. Спостерігали як чорногуз проганяв від гнізда суперника.

Строки відкладання яєць досить розтягнуті. Одночасно спостерігаємо і насиджуючих лелек і таких, що тільки займають гнізда. Насиджують яйця обидва птахи близько місяця. А скільки з'явиться і виросте пташенят? Про це дізнаємося пізніше.

Білий лелека - символ миру, достатку, щастя, добра, материнства оспіваний в

піснях, поетичних творах. Гніздиться він завжди біля людей і вважається священним птахом.

Лелекам у нашому селі завжди раді. Люди кажуть, що лелека приносить на своїх крилах весну.

Подивіться на лелеку білого, він стоїть в гнізді. Спокійно, немов господар, окидає поглядом подвір'я, дбайливо оглядає гніздо, пильно охороняє дружину. Дбайливий господар, а потім і батько молодого потомства. Нам затишно і добре, коли десь недалеко клекочуть лелеки.

Ібрагімова Маша.

Лелека.

У нашому селі є багато гнізд, які збудували лелеки. Ми знаємо, що лелека – це символ сімейного благополуччя, щастя; символ любові до рідної землі. Двір, де є гніздо лелеки, вважається щасливим. Саме ці чорно-білі красені приносили, за повір'ям, до оселі немовлят, тобто лелеки є символом продовження роду.

І ось одного разу ми з Катериною спостерігали за парою лелек, гніздо яких знаходиться на електричному стовпі біля Будинку культури.

На ньому сиділи самка і самець. Один лелека завжди повинен залишатися у гнізді і охороняти його. Коли ми стояли й дивилися, то бачили, що за їжею вони літають довго, їх не має більше ніж годину. Ми знаємо, коли лелеки починають висиджувати малят то на яйцях сидять самці а не самки (самці трохи більше від самок). Самка інколи приносить у дзьобі щось поїсти самцю, який у цей час знаходиться у гнізді і стереже малят.

Лелеки також є провісниками погоди, коли вони клеочуть, то обов'язково буде іти дощ.

На основі спостережень 10 травня 2009 року.

Чепіков Володимир

Привіт, білі лелеки!

20 березня о 1500 я побачив крилатого вісника весни, який сидів на гнізді біля Будинку культури с. Пушкарівки. Я довго дивився на цього гордого, великого білого птаха. Наступного дня всі учні та вчителі знали, що лелеки прилетіли.

Після уроків ми з Сашком пішли подивитися на інші гнізда і побачити пару лелек, яка пролітала над гніздом, що розташоване на водонапірній башті біля ферми. Нам відомо, що обравши собі пару, лелеки зберігають вірність все життя і кожний рік повертаються в рідні місця. Одна особина вітає другу тривалим клекотом, закидаючи голову на спину.

Ми так раділи прильоту чорногузів. З цієї хвилини, всі учні школи з великим хвилюванням розповідають вчителю біології Долі С.Д. про зустрічі з цим поважним, елегантним, розумним птахом.

В основному спочатку на гніздо прилітає один лелека, а через кілька днів – другий. Оживають старі гнізда лелек, позначені на карті – схемі юними орнітологами. Перевірені, укріплені перед прильотом лелек. Цікаво спостерігати, як птахи починають ремонтувати своє гніздо. Вони

вплітають нові гілки, закріплюють їх в певному порядку, щоб ніякий вітер не був страшним. Лелеки, окрім гілок, наносять до гнізда ганчірки, папір тощо.

Члени клубу « Юні друзі лелек» уважно слідкують за кожним лелечим гніздом.

На території Битицької сільської ради дев'ять гнізд. Деякі з них ще незайняті.

Коли ми спостерігаємо за лелеками, що кружляють у височині, то бачимо, як без єдиного змаху крил птахи здатні рухатись досить тривалий час.

На основі спостережень 20 березня 2009 року.

Цуненко Світлана

ПРИВІТ БІЛОМУ ЛЕЛЕЦІ

Я з нетерпінням чекала прильоту лелек, адже вони мої найулюбленіші птахи. Коли я була маленька, я у мами завжди питала звідки я взялась, а мені

мама відповідала, що мене приніс лелека. Я подумала якщо мене приніс лелека, то він мій родич і я повинна шанувати його і любити. В ту легенду я вже не вірю, але те

почуття любові до найкрасивішого птаха зосталася й зостанеться зі мною назавжди. І ось нарешті довгоочікувані гості прилетіли. Я була дуже рада їх бачити. Через тиждень після прильоту самка сиділа на яйцях. Я бачила як самець приніс подарунок – то була жаба самочці. І та почала смакувати щойно зловленою жабою. Я дивилась на них і подумала: – оце так кохання!

На основі спостережень 5 травня 2009 року.

Карта моніторингу Білого лелеки на території Битицької сільської ради.

Умовні позначення:

- ★ - гніздо Білого лелеки.
- ★ - покинуте гніздо Білого лелеки.
- - територія молодих колоній Білого лелеки.
- - номер гнізда Білого лелеки.

